
Op de rand van het zand: Monitoren in het Nijenslekerveld en Eesveen

Het meetnet heeft er twee zéér interessante trajecten bij. Beiden zijn gelegen nabij de overgang van zand naar laagveen in het grensgebied van Overijssel, Drenthe en Friesland. Er zijn meer overeenkomsten: allebei de gebiedjes zijn klein, geïsoleerd én soortenrijk!

Nijenslekerveld

Het Nijenslekerveld is een terrein van 20 ha bos en heide en helemaal door landbouwgebied omsloten. Edo van Uchelen telt hier de reptielen. Dit jaar zijn de adder, ringslang, hazelworm en levendbarende hagedis reeds waargenomen. In het recente verleden is bovendien ook nog een gladde slang gezien! Voor een klein geïsoleerd gebiedje vinden we dat spectaculair. Het terrein wordt begraasd door Limousin runderen en een kleine

Eesveen

Vier kilometer zuidelijker ligt het Eesveen waar Jan van Arkel dit jaar voor het eerst de reptielen monitoort. Ook hij heeft daar dit jaar dezelfde vier soorten reptielen gezien: hazelworm, levendbarende hagedis, adder en ringslang.

Het traject ligt op een particulier terrein grenzend aan de bossen van Heerlijkheid de Eese. Het bestaat uit bos- en graslandpercelen waartussen zo'n vijf hectare hei ligt. Ondanks het hele kleine oppervlak en de hoge recreatiedruk ziet de hei er goed uit voor reptielen. Oude struikheide op de drogere stukken wisselt af met mooie pollen pijpestro op de vochtige delen. Er is zelfs wat levend hoogveen te bewonderen. Het beheer bestaat uit niets doen en af en toe wordt opslag met de hand verwijderd.

*Op beide nieuwe trajecten komt de hazelworm voor. Hier een mannetje uit het Nijenslekerveld.
Foto: Edo van Uchelen*

schaapskudde. De vegetatie is redelijk gevarieerd en plaatselijk structuurrijk. Maar als gevolg van de begrazing zijn de oude heidestruiken vrijwel verdwenen. In het verleden zijn delen van het terrein geplagd en het plagsel is op richels gedeponeerd waarop pijpestro floreert en waardoor in het nogal vlakke terrein meer reliëf is gekomen. Adders en ringslangen werden in het voorjaar vooral op deze richels aangetroffen; en waarschijnlijk overwinteren zij erin.

Opvallend is dat vrijwel alle waarnemingen gedaan worden in of bij oude pijpestro vegetaties. Alleen de levendbarende hagedis wordt soms in de heidevegetaties aangetroffen.

soortenrijk

Opvallend is dat beide terreinen zo soortenrijk zijn. Nu zijn adder en levendbarende hagedis goed vertegenwoordigd in deze omgeving; dit geldt echter in mindere mate voor de ringslang, en zeker voor de hazelworm. De ligging van de terreinen op de rand van twee fysisch-geografische

regio's heeft hier alles mee te maken. De ringslang mag gezien worden als een element van laagveen terwijl adder, levendbarende hagedis en ook de hazelworm echte soorten zijn van de hogere zandgronden. Opmerkelijk is dat de vier soorten zich hebben weten te handhaven in het versnipperde landschap. Jan van Arkel telde dit jaar al 49 adders! Een uitzonderlijk hoge dichtheid van adders in een klein en ook nog geïsoleerd leefgebied.